

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Advance care planning: passende zorg in laatste levensfase

Het doel van advance care planning is komen tot passende zorg, zorg die aansluit bij wat belangrijk is in het leven voor de patiënt. Verenso, de vereniging van specialisten ouderengeneeskunde, werkt samen met de V&VN en Patiëntenfederatie Nederland aan het project Passende zorg. Om zorgmedewerkers bekend te maken met advance care planning en zorgverleners en cliënten te ondersteunen, wordt het proces beschreven en wordt een overzicht gemaakt van beschikbare materialen.

Eefje Sizoo, specialist ouderengeneeskunde en beleidsmedewerker bij Verenso gaf tijdens de Waardigheid en trots-congresdagen 2017 inzicht in de stand van zaken aangaande advance care planning.

Advance care planning is een proces waarbij zorgverleners patiënten en hun naasten ondersteunen om in terugkerende dialoog – op basis van hun waarden en opvattingen – zinvolle en haalbare doelen voor huidige en toekomstige zorg en behandeling te formuleren. Ook kan de patiënt met zijn behandelend arts zijn voorkeuren voor specifieke behandeling rond het levenseinde bespreken en eventueel vastleggen, vooruitlopend op het moment dat de patiënt zelf niet meer in staat is om beslissingen te nemen.

Misverstand

Een misverstand over advance care planning is dat het uitsluitend draait om de vraag of iemand wel of niet gereanimeerd wil worden. Deze vraag is slechts een onderdeel van de gesprekken over behandelvoorkeuren die plaats vinden in het kader van advance care planning. Advance care planning is een proces. Een belangrijk deel van dit proces zit in de informele gesprekken waarin de zorgverleners achterhalen wat belangrijk is voor iemand, welke zorgen er bestaan en voor welke opgaven de cliënt kan komen te staan.

Voorspelling

In de laatste levensfase van kwetsbare ouderen in het verpleeghuis maakt zorg onvermijdelijk een belangrijk deel uit van iemands leven. Voor de cliënt zijn echter vaak andere zaken belangrijk voor de kwaliteit van leven en het is de kunst de zorg hier ondersteunend aan te laten zijn. Als zorgverleners is het van belang tijdig te signaleren indien er een toename van kwetsbaarheid ontstaat en dit met elkaar te delen in het multidisciplinaire team. Na analyse van de oorzaak van de verandering in gezondheid kan een inschatting gemaakt worden van de ontwikkeling van de zorgvraag. Vanuit dit uitgangspunt gaan arts en verzorging samen het gesprek aan over het ziektebeeld en wat de cliënt met de mogelijke beperkingen die optreden nog wil en welke keuzes daar bij zijn op gebied van welzijn, zorg en behandeling.

Bij advance care planning gaat het erom cliënten en vertegenwoordigers te ondersteunen door in meerdere gesprekken vast te stellen welke opvattingen er leven bij de cliënt en wat zinvolle en haalbare doelstellingen zijn voor de zorg en behandeling. Arts en verzorging gaan dit gesprek aan vanuit de gedachte 'waar gaat deze persoon tegenaan lopen', zij bespreken dit multidisciplinair en passen het zorgleefplan daarop aan.

Proces

In het proces van advance care planning zijn een aantal elementen van belang:

- Initiëren: het initiatief tot een gesprek kan vanuit de zorgverlener of vanuit de cliënt/mantelzorg komen, belangrijk is om je als zorgverlener te realiseren dat niet elke cliënt zelf initiatief zal nemen.
- Wie moet erbij zijn? In overleg met de cliënt wordt bepaald wie er bij het gesprek aanwezig zijn. Belangrijk ook hierbij is: wees je bewust van met wie je te maken hebt (cliënt en familie).
- Wat moet de cliënt weten? Het is goed om dit vooraf onderling tussen zorgverleners te bespreken.
- Bij het formele gesprek gaat het uiteindelijk om de gezamenlijke besluitvorming tussen arts, verzorging en cliënt en/of naaste. Zorg- en behandeldoelen worden besproken, keuzes voorgelegd en afgewogen, beslissingen gemaakt en vastgelegd.

Bevorderende factoren

Bevorderende factoren bij dit proces zijn onder andere:

- Tijd en ruimte om gesprekken te voeren
- Een goede zorgrelatie met de cliënt

- Betrokken mantelzorgers
- Goede samenwerking tussen zorgverleners

Belemmerende factoren

Belemmerende factoren bij dit proces zijn onder andere:

- Te weinig tijd, te hoge werkdruk
- Angst of verlegenheid om te praten over de laatste levensfase bij zowel cliënt als zorgverlener
- Cliënt meent dat zijn of haar naasten al weet wat de wensen zijn of er is een verschil van inzicht tussen de cliënt en de naasten

Door: Vera Hendrikse

Meer weten

- Lees ook het interview met [Inge van der Stelt, beleidsmedewerker Verenso: 'Advance care planning is een speerpunt in het beleid van Verenso'](#)
- Bekijk het [dossier op de website van Verenso](#)
- Bekijk het overzicht met [verslagen en presentaties van de Waardigheid en trots-congresdagen 2017](#)

tags:

[Palliatieve zorg](#) (28), [Zorgleefplan](#) (52)

thema:

[Persoonsgerichte zorg en ondersteuning](#) (314)